

**Zápis z jednání
Komise pro zemědělství a životní prostředí Rady Kraje Vysočina č. 2/2014
konaného dne 25. 3. 2014**

Přítomni:

1. František Kučera	7. Vladimír Mareček
2. Jiří Svoboda	8. Jiří Pykal
3. Josef Matějek	9. Jaroslav Poborský
4. Jan Vítek	10. Luboš Rudišar
5. Karel Moravec	11. Martin Malina
6. Ivo Rohovský (předseda)	12. Olga Kameníková (tajemník)

Nepřítomni (omluveni):

1. Jiří Uchytíl (místopředseda)	2. Jaroslav Kolařík
---------------------------------	---------------------

Hosté:

1. Eva Horná (OŽPZ)
2. Jan Joneš (OŽPZ)
3. Jaroslav Mikyna (OŽPZ)

Program:

1. Zahájení;
2. Řešení problematiky vodního hospodářství v Kraji Vysočina;
3. Informace o projektech ze strukturálních fondů;
4. Diskuse a různé;
5. Závěr.

1. Zahájení

Ivo Rohovský, předseda komise, přivítal všechny přítomné a hosty a zahájil jednání. Dle počtu přítomných členů konstatoval, že je komise usnášeníschopná. Přednesl návrh programu jednání a na návrh Vladimíra Marečka zařadil projednávání materiálu „Ochrana vodních zdrojů ve vztahu k aktivnímu zemědělskému využívání půdy“ do bodu č. 4 „Diskuse a různé“. Takto upravený program jednání byl 11 hlasy schválen. K zápisu z minulého jednání nebyly vneseny žádné připomínky.

Ivo Rohovský omluvil nepřítomnost Zdeňka Chláda, člena Rady Kraje Vysočina pro oblast životního prostředí a zemědělství.

2. Řešení problematiky vodního hospodářství v Kraji Vysočina

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Jaroslav Mikyna informoval, že v oblasti zásobování pitnou vodou je území Kraje Vysočina důležitou zásobárnou zejména povrchové vody nadregionálního významu.

Podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) bylo v roce 2012 zásobováno pitnou vodou z veřejných vodovodů cca 94,6 % obyvatel kraje, což je mírně nad celorepublikovým průměrem (93,5 %).

Podle údajů ČSÚ bylo na veřejnou kanalizaci s koncovou ČOV v roce 2012 napojeno 72,0 % obyvatel kraje, což je pod celorepublikovým průměrem (78,4 %). Problematika čistoty vod je tak jednou z priorit regionu.

Povinnost obcí o velikosti nad 2000 ekvivalentních obyvatel (EO) zajistit výstavbu kanalizačních systémů a čistíren odpadních vod (ČOV) je stanovena zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů tak, že tuto povinnost je třeba zajistit do konce roku 2010. Takových obcí (měst) je na území Kraje Vysočina 30, kde se již většinou podařilo tento závazek vyřešit. K dořešení zbývá ČOV v Pelhřimově, kde právě probíhá její intenzifikace s ukončením prací na začátku příštího roku, dále na ČOV Třebíč je připravena její intenzifikace v letošním roce. Ostatní obce o velikosti do 2000 EO jsou povinny zajistit přiměřené čištění odpadních vod z existujících kanalizací v jejich vlastnictví. Nicméně mnohdy jsou tyto staré kanalizace ve špatném stavu a nelze je využít k odvádění odpadních vod na ČOV tak, aby byla zajištěna správná funkčnost ČOV. Proto je třeba vybudovat kompletní oddílný systém kanalizace. Jedná se tedy o finančně velmi náročná investiční opatření řádově v desítkách milionů Kč pro každou obec. Není tedy reálné, aby všech 704 obcí v Kraji Vysočina mělo soustavnou kanalizaci a ČOV. V Kraji Vysočina má v současnosti ČOV pouze cca ¼ obcí. Každoročně se za pomoci dotačních titulů (fondy EU – Operační program Životní prostředí, státní rozpočet – Ministerstvo zemědělství, dotace z rozpočtu Kraje Vysočina) vybudují kanalizace a ČOV zpravidla ve více než 10 obcích.

Koncepční a strategické materiály v oblasti vodního hospodářství

Plánování v oblasti vod - plány oblastí povodí a jejich závazná část - bylo zaneseno do Hlavy IV §§ 23 – 26 vodního zákona jako reakce na požadavky evropského práva. Výslednými dokumenty plánování je Plán hlavních povodí ČR schválený vládou v roce 2007 a plány jednotlivých oblastí povodí.

Plány oblastí povodí podle § 25 vodního zákona stanovují konkrétní cíle pro osm oblastí povodí. Na území Kraje Vysočina se jedná o 4 oblasti povodí - Dolní Vltavy, Dyje, Horní Vltavy, Horního a středního Labe. Plány byly pořízeny příslušnými správci povodí ve spolupráci s příslušnými krajskými úřady a ústředními úřady. Plány oblastí povodí byly schváleny zastupitelstvem kraje v roce 2009. Závazná část plánů byla v roce 2010 vydaná formou nařízení rady kraje.

Plány oblastí povodí jsou podkladem pro výkon veřejné správy, zejména pro územní plánování, územní rozhodování, vodoprávní rozhodování a povolování staveb.

V současné době probíhají práce na další etapě plánování v oblasti vod tj. zpracování plánů dílčích povodí, které nahradí dosavadní plány oblastí povodí a které by pro území Kraje Vysočina mělo schválit zastupitelstvo kraje nejpozději do konce roku 2015.

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Kraje Vysočina (dále jen „PRVKUK“) řeší koncepci optimálního rozvoje zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod ve všech obcích na území kraje, přičemž navržené řešení musí být hospodárné. PRVKUK byl schválen v roce 2004 zastupitelstvem kraje a platnost materiálu je 10 let. Je podkladem pro zpracování územně plánovací dokumentace a plánu oblasti povodí, pro činnost vodoprávního úřadu, stavebního úřadu a pro činnost obce a kraje v samostatné i přenesené působnosti. Digitální aplikace je zveřejněna na webových stránkách <http://prvk.kr-vysocina.cz/prvk/>.

OŽPZ bude v letošním roce provádět komplexní aktualizaci PRVKUK u všech obcí tak, aby v PRVKUK byly uvedeny aktuální údaje a návrhy obcí. V případě podání žádosti obce o dotaci na realizaci vodovodů nebo kanalizací z jakéhokoliv dotačního titulu je vždy základní podmínkou soulad požadovaného záměru s PRVKUK.

Povodňový plán pro území Kraje Vysočina – byl zpracován v roce 2004 a v roce 2007 byla zrealizována jeho digitální verze, která je zveřejněna na webových stránkách <http://dpp.kr-vysocina.cz/dpp/>. V povodňovém plánu jsou soustředěny v jednom místě veškeré dostupné informace související s povodňovým plánem kraje a ochranou před povodněmi a to s vazbou na Povodňový informační systém (www.povis.cz). Povodňový plán slouží k zjednodušení činnosti Povodňové komise Kraje Vysočina, případně i povodňových komisí obcí.

Dotační tituly Kraje Vysočina v oblasti vodního hospodářství

Grantový program „Čistá voda“ – program je určen na spolufinancování studií a projektových dokumentací obcí v oblasti zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod a ochrany před povodněmi. Grantový program se vyhláší každoročně již od roku 2002. Pro letošní rok vyhlásilo zastupitelstvo kraje grantový program na svém zasedání dne 4. 2. 2014. Celkový objem finančních prostředků je ve výši 4 mil. Kč. Termín pro přijímání žádostí byl stanoven do 14. 3. 2014. Řídící výbor bude zasedat dne 3. 4. 2014 a zastupitelstvo kraje by mělo rozhodnout o poskytnutí dotací na svém zasedání dne 13. 5. 2014.

Dotace na infrastrukturu vodovodů a kanalizací – jsou poskytovány na základě zásad zastupitelstva kraje a jsou určeny na spolufinancování výstavby a rekonstrukcí vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod (ČOV) v obcích na území kraje. V letošním roce byl příjem žádostí o dotace vyhlášen do 31. 1. 2014. Podáno bylo 32 žádostí (17 žádostí v oblasti A – zásobování pitnou vodou, kde je alokace 11 mil. Kč a 15 žádostí v oblasti B – odvádění a čištění odpadních vod, kde je alokace 38 mil. Kč). Hodnotící výbor doporučil na svém zasedání dne 25. 2. 2014 poskytnutí dotací 20 žadatelům. O poskytnutí dotací bude rozhodovat zastupitelstvo kraje na svém zasedání dne 1. 4. 2014.

Kraj Vysočina poskytl od roku 2002 do oblasti vodního hospodářství více než 660 mil. Kč. Celková výše dotací poskytnutých krajem se od roku 2010 snížila, a to z důvodu nižších celkových příjmů kraje.

Vzhledem k tomu, že finanční možnosti kraje na řešení problematiky vodního hospodářství jsou omezené, je třeba, aby investoři (zejména obce a svazky obcí) využili zejména fondy EU (případně poslední výzvy Operačního programu Životní prostředí) nebo programy státního rozpočtu zejména v gesci Ministerstva zemědělství (nový program 129 250 „Výstavba a technické zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací“).

Informace o činnosti povodňového orgánu kraje

Ochrana před povodněmi je řešena v § 63 – 87 vodního zákona. Krajský úřad Kraje Vysočina, OŽPZ je povodňovým orgánem kraje v období mimo povodeň a zabezpečuje rovněž činnost Povodňové komise Kraje Vysočina po dobu povodně. Povodňové orgány krajů mj. organizují odborná školení povodňových orgánů obcí s rozšířenou působností, přičemž v letošním roce proběhl seminář k ochraně před povodněmi i pro povodňové orgány obcí dne 19. 2. 2014.

Informace o Jakostním modelu povodí řeky Jihlavy nad vodním dílem Dalešice

Jakostní model řeky Jihlavy nad vodním dílem Dalešice nechala zpracovat společnost ČEZ, a.s. zejména z důvodu posouzení kvality a kvantity vody v řece Jihlavě pro potřeby Jaderné elektrárny Dukovany a jejího možného rozšíření o 5. reaktorový blok. Jakostní model byl dokončen v listopadu 2013 a podílela se na něm řada odborných zpracovatelů. Cílem jakostního modelu bylo zmapovat stav vod v povodí vodního díla Dalešice, identifikovat jednotlivé zdroje znečištění, analyzovat jejich vliv na jakost vod a navrhnout nápravná opatření vedoucí k co možná nejefektivnějšímu snížení koncentrací problémových ukazatelů znečištění, kterými jsou fosfor (P_{celk}) a dusík (N_{celk}).

Z modelu vyplývá, že v případě ukazatele P_{celk} jsou největším zdrojem znečištění povrchových vod komunální (obecní) zdroje, jejichž podíl je 76 %. U ukazatele N_{celk} jsou největším zdrojem znečištění povrchových vod plošné zdroje (zemědělství), jejichž podíl je 70 %.

Ke zlepšení současného stavu byla pro bodové i plošné zdroje znečištění navržena v několika scénářích opatření.

Z výsledků jakostního modelu mimo jiné vyplynul i vznik iniciativy „Za čistou řeku Jihlavu“. Dne 21. 1. 2014 proběhlo zasedání pracovní skupiny „Za čistou řeku Jihlavu“ vedené gesčním radním. Dne 26. 2. 2014 byl v sídle kraje uspořádán seminář k plošným bodům znečištění (pro zemědělce), dne 5. 3. 2014 proběhl seminář k bodovým zdrojům znečištění (pro obce a jejich svazky). OŽPZ uspořádal v budově Kraje Vysočina před kongresovým sálem v termínu v březnu 2014 výstavu ke Světovému dni vody na letošní téma „Voda a energie“, jejíž součástí bylo i představení jakostního modelu. Dále jsou plánována jednání s ústředními orgány. Dne 27. 1. 2014 se v Praze na Ministerstvu zemědělství konal pod záštitou vrchního ředitele sekce vodního hospodářství RNDr. Pavla Punčocháře, CSc. seminář k jakostnímu modelu, který byl určen zejména pro odbornou veřejnost. Další aktivity se připravují.

Informace k připravovanému memorandu Čistá Želivka

Připravuje se nové memorandum ve věci podpory trvale udržitelné jakosti povrchové vody ve vodárenské nádrži Švihov na řece Želivce. Účastníky memoranda budou Kraj Vysočina, Středočeský kraj, Hlavní město Praha a Povodí Vltavy, státní podnik.

Návrh memoranda obdrželi členové komise jako přílohu k podkladovému materiálu.

Členové komise následně diskutovali o centrálních a individuálních (domovních) ČOV o hospodaření s vodou a o možnostech zajištění odvádění a čištění komunálních odpadních vod v obcích na území kraje obecně.

Usnesení 004/02/2014/Kzžp

Komise pro zemědělství a životní prostředí Rady Kraje Vysočina bere na vědomí

informace o činnosti Kraje Vysočina a Krajského úřadu Kraje Vysočina v oblasti vodního hospodářství a

doporučuje

radě kraje podporovat poskytování dotací v oblasti vodního hospodářství i v následujících letech pokud možno ve větším rozsahu než doposud a

doporučuje

radě kraje podpořit návrh memoranda ve věci podpory trvale udržitelné jakosti povrchové vody ve vodárenské nádrži Švihov na řece Želivce.

Usnesení bylo přijato 11 hlasy (0 proti, 0 se zdrželo).

3. Informace o projektech ze strukturálních fondů

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Jan Joneš sdělil, že tento bod navazuje na jednání komise pro zemědělství a životní prostředí č. 2/2013 dne 12. 3. 2013, na kterém byly podány kompletní informace o projektech ze strukturálních fondů, které administruje odbor životního prostředí a zemědělství. Jednalo se o informace o nových projektových záměrech do Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) na akce, kde žadatelem byl či bude Kraj Vysočina.

OPŽP byl v plánovacím období 2007 – 2013 nastaven velmi sporně a nyní po konci plánovacího období zbyla v OPŽP veliká alokace prostředků a OPŽP vypisuje řadu výzev.

L. výzva OPŽP - do této výzvy podal kraj čtyři žádosti. Jednalo se o akce:

Hrad Kámen - revitalizace parku,

Revitalizace zámeckého parku ve Zboží,
Implementace Natury 2000 - Informování veřejnosti o Natuře 2000,
Realizace úspor energie v objektu DM Světlá nad Sázavou.

LX. výzva OPŽP - do nyní otevřené výzvy bylo vytipováno 11 objektů ve vlastnictví Kraje Vysočina, jejichž technický stav vyžaduje aktuálně stavební řešení (opravu vnějšího obalu, výměnu oken a dveří apod.), a u kterých lze předpokládat stavební způsobilost, perspektivu využití a možnost splnění současných podmínek OPŽP pro realizaci opatření k úsporám energií (tzv. „zateplení objektů“). Pro tyto budovy rada kraje schválila dne 18. 3. 2014, aby se Kraj Vysočina pokusil připravit žádosti do OPŽP do aktuální výzvy. Na každý objekt bude zpracována samostatná žádost (organizačně pro krajský úřad sice složitější, ale snižují se rizika, která se při zařazení více objektů do jedné žádosti jinak znásobují).

Kompletní žádosti je nutné předložit na Státní fond životního prostředí ČR nejpozději do 30. dubna 2014.

LVIII. výzva OPŽP - do nyní otevřené výzvy připravuje OŽPZ žádost na část projektu Biodiverzita II. Jedná se o opatření spojené s přírodní památkou Hajnice. Na opatření spočívající v obnově kdysi zaniklé vodní plochy kraj již v roce 2012 podal žádost jako součást projektu Biodiverzita II. - Drobné sanační zásahy ve vybraných MZCHÚ v péči Kraje Vysočina. Avšak potřebná povolení ke stavbě nabylo právní moci až po termínu podání žádosti, proto nebylo opatření přijato jako uznatelný náklad. Z tohoto důvodu opatření zatím odbor životního prostředí a zemědělství nepřipravuje k realizaci, ale pokusí se připravit novou žádost do OPŽP. Žádost bude řešit obnovu vodní nádrže jako významného biotopu a jako prvku pozitivně ovlivňujícího okolí a nutného k zajištění vhodných podmínek pro předměty ochrany přírodní památky.

Jan Joneš informoval členy komise o projektech, které se podařilo a nepodařilo v roce 2013 uskutečnit v rámci úspory energií, implementace soustavy Natura 2000 a revitalizace parků v zařízeních zřizovaných Kraje Vysočina a v ochraně přírody.

Usnesení 005/02/2014/Kzžp

Komise pro zemědělství a životní prostředí Rady Kraje Vysočina bere na vědomí

informace o projektech ze strukturálních fondů, zejména o projektech, na které byly podány žádosti o podporu z OPŽP v roce 2013 a které jsou připravovány do aktuálně otevřených výzev OPŽP.

Usnesení bylo přijato 11 hlasy (0 proti, 0 se zdrželo).

4. Diskuse a různé

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Vladimír Mareček informoval, že dne 7. 3. 2014 se uskutečnil na Ministerstvu zemědělství kulatý stůl ke Společné zemědělské politice do roku 2020, za účasti zemědělců a zástupců měst a obcí. Na závěr tohoto jednání byli zúčastnění vyzváni, aby své názory, myšlenky a postřehy zasílali elektronicky Jaroslavě Beneš Špalkové, náměstkyni ministra.

Vladimír Mareček okomentoval podkladový materiál „Návrh k jednání Komise zemědělství a životního prostředí Rady Kraje Vysočina k Společné zemědělské politice (SZP) do roku 2020 na téma Ochrana vodních zdrojů ve vztahu k aktivnímu zemědělskému využívání půdy“, který obsahoval tyto základní informace:

Opatření ke zlepšení hospodaření s vodou v půdě s vazbou na realizaci nezbytných protipovodňových opatření:

- zlepšení jímavosti vody zemědělskou půdou - závisí na struktuře půdy = potřeba dostatečného množství organické složky v půdě + správné zhutnění (způsob obdělávání).

Možnosti ovlivnění kvality vod z hlediska zemědělce:

- nitráty,
- rezidua pesticidů,
- mechanické znečištění - splach ornice.

Podmínkou úspěšného systémového řešení je dobrovolnost a pozitivní motivace zemědělců.

Návrhy řešení:

Vytvořit dobrovolný systém nadstandardní kvality rostlinné prvovýroby (obdobu jakési Klasy v prvovýrobě).

- Jednalo by se o systém založený na osevních postupech, organickém hnojení (omezení průmyslových hnojiv, zejména dusíkatých), selektivním užití pesticidů, na principech precizního zemědělství a biosecurity.
- Koaliční smlouva i Programové prohlášení vlády mají uvedenu jako jednu z priorit zemědělství podporu zvyšování konkurenceschopnosti.
- Dobrovolný systém nadstandardní kvality rostlinné výroby zvyšuje konkurenceschopnost zemědělství a mimo problematiku ochrany vod, řeší komplexně ztráty na kvalitě orné půdy (4 až 10 mld. Kč/rok) a také problematiku reziduí pesticidů (ke které jsme se zavázali v rámci EU – Koordinační pracovní skupina – udržitelné používání pesticidů).
- Klíčová je organická složka půdy. Hovězí hnůj a kompost jsou zdroje organicky vázaného dusíku, současně zlepšují strukturu půdy (jímavost vody) a jsou limitující pro efektivní využití průmyslových hnojiv.
- Je nutné zejména legislativně umožnit úzkou spolupráci municipalit se zemědělským sektorem při řešení likvidace (zneškodňování) biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO), který je systémovým řešením, přinášejícím užitek obou stranám.
- Hospodaření zemědělců: chov prasat + bioplynová stanice + kompostárna s provázáním na BRKO, řeší část odpadů komunální sféry a organickou hmotu (kompost) pro zemědělský sektor.
- Tato problematika byla výslovně zmíněna v Koaliční smlouvě.

Vytvořit vhodný a jasně cílený dotační titul v rámci AE opatření.

- Předmětem by byla podpora systému hospodaření pro přirozené zvyšování úrodnosti a ochranu vodních zdrojů na základě vyvážených osevních postupů, preferování organického hnojení a selektivního omezení pesticidů. S důrazem na opatření ke zvýšení jímavosti půdy.
Výsledkem takového hospodaření je nadstandardní ochrana půdy a vodních zdrojů.
- Pro zemědělce přináší také konkurenční výhodu ve formě definované nadstandardní kvality rostlinné výroby.

Vladimír Mareček přednesl návrh, aby komise přijala k předloženému materiálu stanovisko. Členové komise o předloženém materiálu a návrhu Vladimíra Marečka dlouze diskutovali a následně přijali toto usnesení:

Usnesení 006/02/2014/Kzžp

Komise pro zemědělství a životní prostředí Rady Kraje Vysočina

souhlasí

s dodatečně předloženým materiálem, který se týká Ochrany vodních zdrojů ve vztahu k aktivnímu zemědělskému využívání půdy.

Usnesení bylo přijato 11 hlasy (0 proti, 0 se zdržel).

Termín příštího zasedání komise byl stanoven na **úterý 27. května 2014, od 14.00 hodin.**

Předběžný termín následujícího zasedání byl stanoven na **úterý 1. července 2014.**

6. Závěr

Závěrem předseda poděkoval všem přítomným za aktivní účast a ukončil zasedání.

Ivo Rohovský

předseda Komise pro zemědělství a životní prostředí Rady Kraje Vysočina

Olga Kameníková

tajemnice Komise pro zemědělství a životní prostředí Rady Kraje Vysočina

Zpracovala a zapsala Lenka Matysová dne 27. 3. 2014